

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

CPI
CENTER RS ZA
POKLICNO
IZOBRAŽEVANJE

KATALOG STANDARDOV STROKOVNIH ZNANJ IN SPRETNOSTI ZA NACIONALNO POKLICNO KVALIFIKACIJO

SOCIALNI OSKRBOVALEC/SOCIALNA OSKRBOVALKA NA DOMU

1. IME IN KODA KATALOGA STANDARDOV STROKOVNIH ZNANJ IN SPRETNOSTI

Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu (3350335021)

Klasius-P16: Varstvo starih in oviranih (invalidnih) ljudi (0921)

Klasius-SRV: Četrta raven: Izidi, certifikatni sistem NPK (24000)

Raven kvalifikacije: SOK 4, EOK 4

2. POTREBNA STROKOVNA ZNANJA IN SPRETNOSTI IN POSEBNI POGOJI, KI JIH MORA IZPOLNJEVATI OSEBA, KI ŽELI PRIDOBITI POKLICNO KVALIFIKACIJO

2.1. Strokovna znanja in spretnosti

Glej poklicni standard [Socialni oskrbovalec/socialna oskrbovalka na domu: 33503350](#) in točko 11 tega kataloga.

2.2. Posebni pogoji, ki jih mora izpolnjevati oseba, ki želi pridobiti poklicno kvalifikacijo

- Izobrazba najmanj na ravni SOK 2 in najmanj 5 let izkušenj na področju dela z ljudmi ali najmanj eno leto izkušenj na področju socialne oskrbe starejših ljudi, invalidnih in drugih oseb s posebnimi potrebami, kar kandidat dokazuje z verodostojnimi listinami, iz katerih sta razvidna čas in vsebina opravljenega dela (na primer: referenčna pisma, poročila o opravljenem delu s podpisom odgovorne osebe, pogodbe, dokazilo o študentskem delu, izjave ipd.) in
- opravljen verificiran program usposabljanja v socialnem varstvu s področja socialne oskrbe (Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev, Uradni list RS, št. 45/10, 28/11, 104/11, 111/13, 102/15, 76/17, 54/19, 81/19, 203/21, 54/22 in 159/22).

3. POVEZANOST S PROGRAMI ZA PRIDOBITEV IZOBRAZBE

4. NAČINI PREVERJANJA STROKOVNIH ZNANJ IN SPRETNOSTI

4.1. POTRJEVANJE

V postopku svetovanja kandidat pripravi osebno zbirno mapo, ki jo komisija ovrednoti, in če je kandidat v njej predložil verodostojna, veljavna in ustrezna dokazila o znanjih, spretnostih in kompetencah iz poklicnega standarda, lahko komisija:

- prizna znanja in spretnosti poklicnega standarda v celoti,
- prizna znanja in spretnosti poklicnega standarda delno in določi tista znanja, spretnosti in kompetence, ki jih bo preverjala,
- ne prizna nobenih znanj in spretnosti poklicnega standarda, ker kandidat ne dokazuje nobenih znanj, spretnosti in kompetenc iz poklicnega standarda, in bo smiselno preverjala celotni poklicni standard.

4.2. NAČINI PREVERJANJA STROKOVNIH ZNANJ IN SPRETNOSTI

- Praktično preverjanje z zagovorom in
- ustno preverjanje.

Neposredno preverjanje se izvaja na ocenjevalnem mestu v obliki praktičnega dela in zagovora. Ocenjevalno mesto (simulirano uporabnikovo bivalno okolje) mora izpolnjevati ustrezne materialne pogoje (točka 9.1.). Neposrednemu praktičnemu preverjanju kandidata/kandidatke sledi še ustno preverjanje.

5. MERILA PREVERJANJA

	Načini preverjanja	Delež (%)
5.1.	Praktično preverjanje z zagovorom	50 %
5.2.	Ustno preverjanje	50 %

5.1 Praktično preverjanje z zagovorom.

Merila ocenjevanja:

Področje ocenjevanja	Merila ocenjevanja	Delež (%)
Načrtovanje	- načrtovanje in priprava lastnega dela v konkretni situaciji	10
Izvedba	- odnos do dela z ljudmi (pristop do uporabnika in ostalih vključenih v proces) - uporaba ustreznih pripomočkov - upoštevanje in obvladovanje pravilnega zaporedja opravil - upoštevanje pravil o zdravju in varnosti pri delu (upoštevanje sanitarno-higienskih predpisov ipd.) - strokoven pristop k uporabnikovemu problemu, njegovi težavi ali stiski (v okviru svojih kompetenc) - situaciji primerna komunikacija	60
Zagovor	- utemeljitev opravljene naloge z refleksijo	30

Izločilna merila:

- neupoštevanje pravil o zdravju in varnosti pri delu
- neprimeren odnos do dela z ljudmi (pristop do uporabnika in ostalih vključenih v proces)
- nepoznavanje, opustitev in nepravilna izvedba nudenja pomoči

5.2 Ustno preverjanje

Merila ocenjevanja:

- strokoven pristop (v okviru kompetenc) k uporabnikovemu problemu, njegovi težavi ali stiski
- situaciji primerna komunikacija (čustvena in osebnostna stabilnost)
- situaciji primeren način posredovanja informacij in jasnost izražanja v slovenskem jeziku
- upoštevanje strokovnih in etičnih načel v socialnem varstvu ter metod dela v socialni oskrbi
- točnost odgovorov, razumljivost ter smiselna povezanost v celoto

Izločilna merila:

- neupoštevanje strokovnih in etičnih načel ter delovnih metod v socialni oskrbi

6. POKLIC OZIROMA SKLOPI ZADOLŽITEV V OKVIRU POKLICA, KI JIH JE MOGOČE OPRAVLJATI PO PRIDOBLENI POKLICNI KVALIFIKACIJI IN KODA

7. RAVEN ZAHTEVNOSTI DELA

(IV)

8. PRILAGODITVE ZA OSEBE S POSEBNIMI POTREBAMI

Ni prilagoditev za osebe s posebnimi potrebami.

9. MATERIALNI IN KADROVSKI POGOJI, KI JIH MORAJO IZPOLNJEVATI IZVAJALCI POSTOPKOV ZA UGOTAVLJANJE IN POTRJEVANJE POKLICNIH KVALIFIKACIJ

9.1. Materialni pogoji

Izvajalci postopkov ugotavljanja in preverjanja poklicnih kvalifikacij morajo zagotavljati informiranje in svetovanje kandidatom z usposobljenim svetovalcem.

- Prostor za svetovanje (zagotavljanje individualnega pristopa h kandidatu in k dokumentom, možnost fotokopiranja, priprave pisnih materialov, računalnik, dostop do interneta, telefon);
- prostor za neposredno preverjanje (simulirano uporabnikovo bivalno okolje) mora zagotavljati možnost preizkusa osebne oskrbe in gospodinjske pomoči ter poznavanje uporabe pripomočkov, zato morajo biti v njem postelja in drugo pohištvo, kopalnica in stranišče, kuhinja, materiali za prvo pomoč in lutka za simulacijo;
- v prostorih morajo biti na voljo ustrezni gospodinjski pripomočki ter pripomočki za gibanje in osebno oskrbo (bergle, hodulje, palica, invalidski voziček, bolniška postelja, trapez, mizica, sobno stranišče, nastavek za straniščno školjko, sobno dvigalo) in pribor za osebno higieno.

9.2. Kadrovski pogoji

Licenco za člana komisije za preverjanje in potrjevanje nacionalne poklicne kvalifikacije lahko pridobi, kdor izpolnjuje predpisane pogoje z zakonom, ki ureja nacionalne poklicne kvalifikacije.

Komisijo sestavljajo trije člani, od katerih:

- dva člana imata izobrazbo najmanj na ravni SOK 7 s področja socialnega dela z opravljenim strokovnim izpitom za strokovne delavce na področju socialnega varstva ter najmanj 5 let delovnih izkušenj s področja socialne oskrbe na domu in
- en član ima izobrazbo najmanj na ravni SOK 7 s področja zdravstva in najmanj 5 let delovnih izkušenj v organizacijskih oblikah varstva starejših in invalidnih oseb.

10. ČASOVNA VELJAVNOST IZDANIH CERTIFIKATOV

Ni časovne omejitve.

11. STANDARDI STROKOVNIH ZNANJ IN SPRETNOSTI

Ključna dela	Znanja in spretnosti	Naloge za preverjanje
--------------	----------------------	-----------------------

<p>izvaja uporabnikovo osebno oskrbo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opazuje stanje življenjskih aktivnosti in potrebe uporabnika ter ob spremembi obvesti strokovnega delavca • prepozna in oceni uporabnikove potrebe, želje in zmožnosti • prepoznava najpogostejše težave z zdravjem in spremembe v počutju različnih uporabniških skupin (težave, povezane z demenco, osamljenostjo, kroničnimi boleznimi, in druge) • umiva, oblači, slači oz. mu pri tem pomaga • neguje zdravo kožo, oskrbi lasišče in obrije uporabnika oziroma mu pri tem pomaga • spodbuja uporabnika pri ohranjanju samostojnosti • striže in oskrbi zdrave nohte • uporabniku pomaga pri uporabi stranišča • zamenjuje pripomočke za inkontinenco • hrani oz. pomaga uporabniku pri hranjenju, če nima težav s požiranjem • pomaga uporabniku pri vstajanju in gibanju, obračanju, premeščanju • razume potrebe skupin uporabnikov • spodbuja uporabnika k zdravemu načinu življenja • poskrbi za uporabnikovo osebno higieno • preoblači in postilja posteljo z nepomičnim uporabnikom • uporabnika namešča, mu pomaga v optimalen položaj • vzdržuje čistočo pripomočkov za osebno oskrbo • pripravlja uporabnika na počitek in spanje • vključuje svojce v proces osebne oskrbe • spodbuja uporabnika k telesnim aktivnostim • upošteva pomen zaščitnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje prenosa okužb nalezljivih boleznih 	<p>Predstavi in prikaže pomoč pri osebni oskrbi uporabnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavi način sodelovanja s strokovnim delavcem pri pripravi dogovora in osebnega načrta za posameznega uporabnika • prikaže umivanje telesa, ustne votline • predstavi načela oskrbe zdrave kože • prikaže oskrbo lasišča in britje • prikaže striženje nohtov • predstavi sodelovanje z uporabnikom pri uporabi stranišča • pojasni načine in pomen spodbujanja uporabnika pri ohranjanju samostojnosti • prikaže postopek jutranje oskrbe in priprave na spanje (umivanje, oblačenje) • predstavi pravila hranjenja, posebnosti in nevarnosti • prikaže postopek vstajanja, posedanja in presedanja uporabnika glede na njegove zmožnosti • prikaže oblačenje in slačenje uporabnika glede na njegove zmožnosti • izvede zamenjavo pripomočkov za inkontinenco • izvede preoblačenje in postiljanje postelje • izvede preoblačenje in postiljanje postelje z ležečim uporabnikom • predstavi in utemelji pomen dokumentiranja lastnega dela • predstavi komunikacijo z uporabnikom pri izvajanju osebne oskrbe z upoštevanjem morebitnih težav z zdravjem in s spremembami v uporabnikovem počutju (demenca, osamljenost, bolezni idr.) • utemelji pomen timskega dela s sodelavci • prikaže uporabo zaščitnih sredstev in uporabo osebne varovalne opreme, njeno nameščanje in odstranjevanje; pravilno umivanje in razkuževanje rok ipd. • pojasni pomen zaščitnih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje prenosa okužb nalezljivih boleznih • utemelji uporabo kodeksa etičnih načel v socialnem varstvu pri svojem delu • predstavi odnos do umirajočega uporabnika • predstavi/prikaže varovanje lastnega zdravja pri izvajanju osebne oskrbe • predstavi/prikaže varovanje uporabnikovega zdravja pri izvajanju osebne oskrbe • predstavi pomen varovanja okolja • upošteva oz. razloži strokovna in etična načela v socialnem varstvu • uporablja oz. na primeru razloži metode dela v socialni oskrbi
--	--	---

<p>spodbuja uporabnikovo socialno vključevanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • spodbuja uporabnika k ohranjanju samostojnosti in skrbi zase • prepozna uporabnikove potrebe, želje in zmožnosti • pomaga uporabniku pri vključevanju v okolje in ohranjanju socialnih stikov • sodeluje pri organiziranju prostočasnih dejavnosti na uporabnikovem domu • izvaja družabništvo - branje, pogovor, sprehod • spremlja uporabnika pri opravljanju nujnih obveznosti • uporabnika spodbuja k dejavnostim, ki jih zmore • razume značilna socialna okolja in načine uporabnikovega vključevanja • pomaga uporabniku pri odhodu od doma in domov 	<p>Predstavi in utemelji pomen spodbujanja uporabnika pri ohranjanju samostojnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavi načine spodbujanja uporabnika pri ohranjanju njegove samostojnosti • predstavi pomen spodbujanja samostojnosti na primeru • upošteva oz. razloži strokovna in etična načela v socialnem varstvu • uporablja oz. na primeru razloži metode dela v socialni oskrbi <p>Predstavi pomoč uporabniku pri socialnem vključevanju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razloži načine prepoznavanja uporabnikovih potreb, želja in zmožnosti • predstavi način vzpostavljanja stika in komunikacije z negovorečim uporabnikom • predstavi prostočasne dejavnosti • razloži socialna okolja in upošteva možne načine uporabnikovega vključevanja • predstavi pomen in opiše načine komunikacije z uporabniki, s svojci, strokovnimi in z drugimi sodelavci <p>Predstavi potrebe po vključevanju posameznih skupin uporabnikov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razloži posamezne skupine uporabnikov • predstavi potrebe posameznih skupin uporabnikov z vidika socialnih stikov • predstavi posebnosti ravnanja in komunikacije z uporabnikom z demenco, drugimi težavami z zdravjem in s spremembami v počutju (osamljenostjo, težave z vidom, s sluhom, z gibanjem, s kroničnimi boleznimi ipd.) <p>Predstavi pogovor z uporabniki, s svojci, s strokovnimi in z drugimi delavci ter s službami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opredeli svojo vlogo v konfliktni situaciji med uporabnikom in svojci • upošteva pomen nevtralnega pogovora • predstavi delovno situacijo strokovnemu delavcu, delovni skupini ali na superviziji • predstavi sodelovanje s patronažno službo na terenu
--	---	--

<p>nudi pomoč v gospodinjstvu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kuha enostavne obroke hrane • prinaša in servira hrano ter pripravi/pomije in pospravi posodo • preoblači in ureja posteljo • pospravlja, ureja in po potrebi razkužuje bivalne prostore • izvaja drobna hišna opravila in drobna popravila ter pomaga pri organiziranju servisiranja • nakupuje ali pomaga pri nakupovanju osnovnih življenjskih potrebščin, • razume osnove zdravega in dietnega prehranjevanja • upošteva higienska načela pri pripravi in shranjevanju živil • pere, lika, izvaja drobna šiviljska opravila • prepozna področje svojega dela • pomaga pri urejanju uporabnikove dokumentacije • pomaga uporabniku pri plačevanju finančnih obveznosti • spodbuja uporabnika pri ohranjanju samostojnosti 	<p>Predstavi in prikaže pripravo obrokov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavi način priprave obroka (navaden, dietni ...) • predstavi sestavine vsakdanjih obrokov • predstavi higiensko ravnanje pri pripravi obrokov • razloži prehransko piramido <p>Predstavi in prikaže svojo pomoč pri izvajanju gospodinjstvih in hišnih opravil:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavi gospodinjstva in hišna opravila • upošteva svojo vlogo pri izvajanju gospodinjstvih in hišnih opravil • predstavi urejanje bivalnih prostorov • načrtuje tedenski nakup za gospodinjstvo • predstavi načine pranja • prikaže likanje • prikaže osnovno šivanje (krpanje, šivanje gumba) • prikaže postiljanje in preoblačenje postelje • uporablja oz. na primeru razloži metode dela v socialni oskrbi <p>Predstavi in prikaže organizacijo dela v gospodinjstvu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavi načela varovanja zdravja pri prehranjevanju • predstavi načela varovanja zdravja pri uporabi pripomočkov • predstavi načela varovanja okolja pri uporabi čistilnih sredstev • utemelji pomen pravilnega odlaganja in ločevanja odpadkov (zdravila, plenice, razvrščanje gospodinjstvih odpadkov) • poveže pomen sodelovanja z uporabnikom in njegovo socialno mrežo ter s servisnimi službami • opredeli pomen evidentiranja lastnega dela • upošteva oz. razloži strokovna in etična načela v socialnem varstvu
<p>ukrepa v nepričakovanih situacijah in nudi ustrezno pomoč</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ob nenadnem poslabšanju zdravstvenega stanja pokliče službo nujne medicinske pomoči (NMP) • po potrebi izvaja temeljne postopke oživljanja • izvaja nujne ukrepe pomoči pri krvavitvah, zlomih, izvinih in izpahih • obvesti strokovnega delavca o uporabnikovih stanjih 	<p>Predstavi ukrepanje v nepričakovanih situacijah:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojasni ravnanja ob poslabšanju uporabnikovega počutja • prikaže načine komunikacije z uporabnikom v težavnih situacijah • utemelji pomen sodelovanja s sodelavci in službami na terenu • izvede temeljne postopke oživljanja • izvede nujne ukrepe ob krvavitvi, zlomu, izpahu, zvinu • izvede/simulira klic službe nujne medicinske pomoči ter ravnanje ob tem • upošteva oz. razloži strokovna in etična načela v socialnem varstvu • uporablja oz. na primeru razloži metode dela v socialni oskrbi

varno ravna z gospodinjskimi pripomočki, pripomočki za gibanje in osebno oskrbo ter uporabniku pri tem pomaga	<ul style="list-style-type: none"> • namešča in pomaga uporabniku pri nameščanju pripomočkov • varno uporablja in pomaga pri varni uporabi pripomočkov • čisti, vzdržuje in razkužuje gospodinjske, pripomočke, pripomočke za gibanje in osebno oskrbo • spodbuja uporabnika pri ohranjanju samostojnosti 	<p>Predstavi in prikaže uporabnost pripomočkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavi pripomočke za gibanje in osebno oskrbo • predstavi gospodinjske pripomočke • prikaže uporabo posameznih pripomočkov za gibanje in osebno oskrbo • predstavi pravilno rabo in vzdrževanje pripomočkov • predstavi uporabnost storitev IKT • pove, kakšen je pomen higienskega vzdrževanja opreme in pripomočkov v uporabnikovem bivalnem okolju • predstavi pravilno ravnanje z infektivnimi odpadki po izvedeni osebni oskrbi (pripomočki za inkontinenco) • predstavi pomen spodbujanja uporabnika pri ohranjanju samostojnosti <p>Predstavi in prikaže čiščenje pripomočkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • očisti pripomoček in utemelji pomen čiščenja pripomočkov
---	---	--

12. LITERATURA, STROKOVNO GRADIVO

VELJAVNI PREDPISI

- Kodeks etičnih načel v socialnem varstvu
- Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev
- Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva
- Zakon o socialnem varstvu
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu

DRUGO

- Fink, A., Sečnik, A. in Mohar, P. (2014). Domača nega. Celje, Ljubljana: Celjska Mohorjeva družba.
- Klevišar, M. (2006). Spremljanje umirajočih. Ljubljana: Družina.
- Lukič-Zlobec, Š. in drugi. (2017). Živeti z demenco doma: vodnik o demenci za svojce. Ljubljana: Spominčica - Alzheimer Slovenija - Slovensko združenje za pomoč pri demenci.
- Mali, J. in Milošević Arnold, V. (ur.). (2011). Demenca – izziv za socialno delo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo UL.
- Mencej, M. (ur.). (2009). Bolezni in sindromi v starosti 3. Ljubljana: Gerontološko društvo (poglavje o demenci in oskrbi na domu, avtorja: Kogoj, Perko).
- Mencej, M. (ur.). (2010). Bolezni in sindromi v starosti 4. Ljubljana: Gerontološko društvo (poglavje o dolgotrajni oskrbi in pomoči na domu, avtorji: Hrovatič, Dominkuš, Peternelj).
- Mencej, M. (ur.). (2011). Bolezni in sindromi v starosti 5. Ljubljana: Gerontološko društvo (poglavje o socialni oskrbi na domu, v skupnosti, avtorji: Hlebec, Knific, Sužnik, Hrovatič).
- Pečjak, V. (2007). Psihologija staranja. Bled: Samozaložba.
- Ramovš, J. (2020). Integrirana dolgotrajna oskrba. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.

13. DELOVNA SKUPINA ZA PRIPRAVO KATALOGA STANDARDOV STROKOVNIH ZNANJ IN SPRETNOSTI

- mag. Barbara Velkov, Center RS za poklicno izobraževanje, vodja priprave Kataloga standardov strokovnih znanj in spretnosti
- mag. Danica Hrovatič, članica komisije za NPK, Ljubljana
- Eva Križnar, Socialna zbornica Slovenije, Ljubljana
- Janja Romih, Ministrstvo za solidarno prihodnost, Ljubljana
- mag. Laura Perko, Zavod za oskrbo na domu, Ljubljana
- Simon Strgar, Skupnost socialnih zavodov Slovenije, Ljubljana
- Vilko Kolbl, Socialna zbornica Slovenije, Ljubljana